

Arlanda Flygsamlingars Vänner

Oktober 2012

Ansvarig utgivare: Bertil Boberg

Redaktör: Jan Forsgren

Per Björkner (1940-2012)

I slutet av juli kom chockbeskedet att Per Björkner avlidit. Per Björkner var 1970 en av grundarna av Arlandagruppen, och en av förgrundsgestalterna inom svensk flyghistoria. Flygintresset väcktes tidigt hos Per, och förstärktes genom åtskilliga cykelturer till Bromma i början av 1950-talet. Värnplikten i Flygvapnet som vapentechniker ledde till tjänstgöring vid F 22 i Kongo första halvåret 1962.

Väl hemma i Sverige blev Per 1963 medlem i det då nybildade Svensk Flyghistorisk Förening (SFF). Under några år var Per även föreningens sekreterare.

Dock blev det inte någon formell yrkeskarriär inom flyget, utan en utbildning till finmekaniker ledde till jobb på GM.

De flygplan och kringutrustning som i slutet av 1960-talet ingick i Luftfartsverkets historiska samlingar - som vid denna tid förvarades på Arlanda - behövde restaureras, och Per var hösten 1970 en av ett tiotal flygentusiaster, däribland Göthe Johansson, som samlades för att på ideell basis utföra detta arbete.

Under namnet Arlandagruppen restaurerades till en början DH 60G-III Moth Major SE-AGF och Bücker Bü 131B SE-AGU. Förutom Luftfartsverkets historiska flygplan, utförde Arlandagruppen även restaureringsarbeten för Tekniska Museet av 'Bryggarkärran' (Sveriges första militära flygplan) och Thulin N. Från och med slutet av 1970-talet blev Per och Arlandagruppen djupt involverade i flera stora restaurerings- och

återuppbyggnadsprojekt för Flygvapenmuseums räkning. En Breguet B 1 från 1912 återuppbyggdes med ett fåtal originaldelar som grund medan resten av flygplanet nytillverkades efter ursprungliga ritningar.

Ett stort arbete, som pågick under 23 år, bestod av restaureringen av världens enda N.A.16 4-M (Sk 14). Flygvapnet hade sammanlagt haft 137 Sk 14, varav huvuddelen tillverkades på licens.

Samtliga Sk 14 skrotades efter att ha tagits ur tjänst i början av 1950-talet. Två snarlika flygplan, en Yale från Kanada och en Wirraway från Australien införskaffades, liksom ritningar

---

Arlanda Flygsamlingar

Kontaktinformation:

Öppettider för visning och telefonsamtal helgfria tisdagar, torsdagar kl 10:00 – 15:00

Postadress:

Arlanda Flygsamlingar Vänner,
c/o LFV,
190 45 STOCKHOLM-ARLANDA

Tel: 08-593 600 33

E-post: arlandasamling@telia.com

Hemsida: www.arlandaflygsamlingar.se

Plusgiro: 352680-3

Organisationsnr: 802411-6561

Besöksadress:

Kabinvägen, Stockholm-Arlanda

Kontaktpersoner:

Bertil Boberg: 070-482 71 28

E-post: bertil.boberg@telia.com

från Japan (endast ett fåtal ritningar fanns vid Krigsarkivet) liksom några originaldelar kom att ingå i den färdiga Sk 14 som 2003 överlämnades till Flygvapenmuseum. Värt att notera är att Per och Sölve Fasth i slutet av 1985 reste till Honduras(!) för att där fotografera och mäta upp ett flygplan snarlikt Sk 14.

Som en erkänsla för Pers stora insats för bevarandet av, framförallt civil, flyghistoria, tilldelades han 1981 Söderbergplaketten av SFF, ”för sina mångåriga insatser inom alla grenar av den flyghistoriska verksamheten och speciellt för arbetet inom Arlandagruppen”.

Per Björkner. Foto: Arlanda Flygsamlingar

I samband med att Arlandagruppen 1989 flyttade till Tullinge, bytte man även inofficiellt namn till Tullingegruppen. Här restaurerades världens enda kvarvarande Heinkel HD 35, Thulin G, medan de pågående arbetena innefattar Donnet-Leveque (Flygfisken) och Macchi M.7.

Per anställdes 1998 i samband med att flygmuseet Aerospace öppnade på Arlanda.

Efter att Aerospace 2001 fick slå igen portarna blev Per Luftfartsverkets representant för de historiska samlingarna, vilka kom att förvaltas av den ideella föreningen Arlanda Flygsamlingars Vänner (AFV).

Som person var Per lågmäld, med en torr humor. Han var alltid villig att bistå och hjälpa till i flyghistoriska spörsmål. Per hade ett närmast encyklopediskt vetande inom flyghistoria, och kände i princip alla inom 'branschen'.

Arlanda Flygsamlingar, och svensk flyghistoria, har förlorat en förgrundsgestalt och mentor. Per Björkners betydelse för bevarandet av svensk civil flyghistoria kan inte överskattas. Han efterlämnar två systrar med familjer.

Medlemmarna i Arlanda Flygsamlingars Vänner

Framtiden för Arlanda Flygsamlingar

Som alla säkert vet pågår diskussioner om placeringen av ett framtida civilt luftfartsmuseum. Svensk Flyghistorisk Förening (SFF) förordar Nyköping-Skavsta, vilket bland har framkommit via SFF:s hemsida. Följande inlägg ingår i en diskussion som finns att läsa i sin helhet på SFF:s forum på www.flyghistoria.org

I en rapport under Aktuellt och senaste nytt redogör SFF:s ordförande för ett antal beslut som skall ha fattats vid ett ministermöte på Näringsdepartementet den

15 augusti. Bland annat skall denna församling, i vilken förutom infrastrukturminister Catharina Elmsäter-Svärd även ingick kommunstyrelsens ordförande i Nyköpings kommun, flygplatschefen på Skavsta, generaldirektörerna för LfV och Trafikverket, en marknadschef på SAAB och en PR-chef för SAS samt SFF:s ordförande, ha fattat mycket långtgående beslut vad gäller Arlandasamlingarnas framtid.

Mötet skall, enligt rapporten, bli ha beslutat att staten skall vara huvudman för Arlandasamlingarna, att uppsägningen av

Arlandasamlingarna ligger fast, att Arlandasamlingarna skall vara ute ur den nuvarande lokalen senast 31/12 2012, att ge LFV i uppdrag att förhandla fram ett hyresavtal om Skavsta-hangaren, samt att LFV därefter skall organisera och finansiera flytten Arlanda – Skavsta!

Vid en kontroll med registratören på Näringsdepartementet och en

statssekreterare hos infrastrukturministern konfirmerade båda att inget protokoll fanns från detta möte och att inga beslut fattats; att mötet hade informationskaraktär och att de flesta på mötet närvarande icke hade beslutsrätt i dessa frågor! Åter till Ruta 1!

Kurt Ivarsson

Öppet hus den 15 september

I likhet med förra året arrangerades Öppet hus i samarbete med Swedavia och DN-kortet. Under drygt fyra timmar passade över 800 besökare på att besöka de flyghistoriska samlingarna. Många av besökarna ansåg att detta var höjdpunkten

under Öppet hus, vilket även inkluderade möjligheten att på Bana 3 titta närmare på Le Caravelle Clubs SE-210 Caravelle SE-DAI, en privatägd Douglas DC-8-62 och en Boeing 737 från SAS. Olika aktiviteter pågick även i Sky City, samt terminal 4 och 5. Förhoppningen är att Öppet hus skall bli en årligen återkommande tradition.

Kvartalsredogörelse 1202

Tjugotre personer ur frivilliggruppen har under 247 arbetsdagar på helgfria tisdagar och torsdagar utfört nedanstående renoverings- och underhållsarbeten vid Arlanda Flygsamlingar under andra kvartalet 2012:

Projekt 174: N.A.B.9 (Albatros B.IIa) Montering och tillverkning av delar till under- och övervingar jämte förberedelse för tillverkning av skevroder mm pågår

Projekt 176: Klemm KI 35D SE-BHF Slutfas av motorrenovering och avgassystem pågår

Projekt 178: GV 38 SE-AHD Komplettering av dörr och inredning pågår

Projekt 182 Nord NC 701 SE-KAL Primermålning av stabilisator samt förberedelse för borttagning av motorer pågår

Projekt 183 DC-9 simulator och Linktrainer Renovering och komplettering av Linktrainerns bälgar och elsystem pågår jämte komplettering av instrument till en instrumentbräda från en Piper PA-28 pågår

Förutom ovannämnda pågår arbete med att registrera modeller och foton. Utomhusarbeten i form av borttagning av sly från gårdsplanen och i anslutning till NC 701 SE-KAL har utförts

Arlanda 2012-07-24

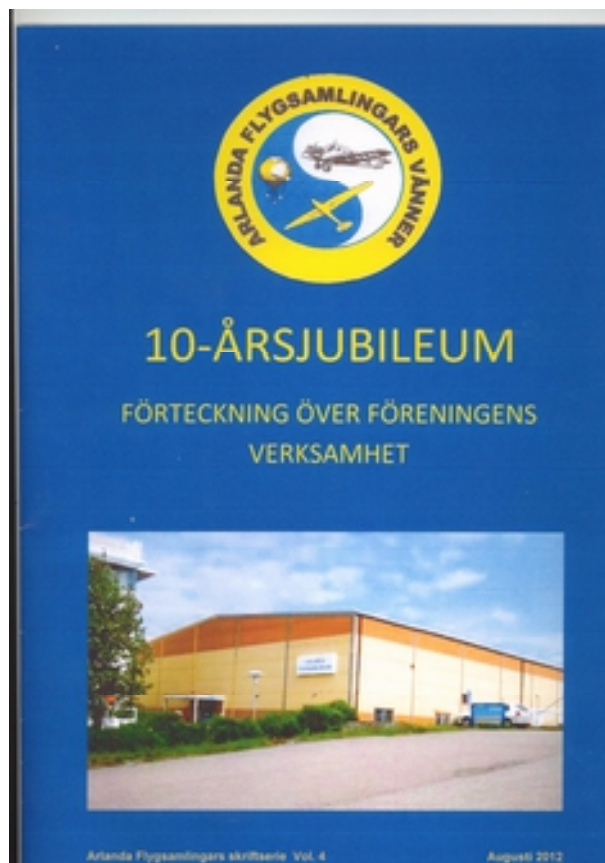
Bertil Boberg

Nya publikationer

I augusti kom den senaste volymen (nummer fyra i ordningen) i AFV:s skriftserie; 10-årsjubileum Förteckning över föreningens verksamhet. Sedan AFV bildades 2001, har vi på frivillig basis arbetat med att underhålla och restaurera de flygplan och övrig utrustning som ingår i samlingarna.

Bland flygplanen märks Lockheed Lodestar, GV 38 och Klemm Kl 35D. Trots att samlingarna, formellt sett inte har varit tillgängliga för allmänheten, har vi sedan 2001 haft över 11 000 besökare!

Denna skrift finns nu tillgänglig till det facila priset 30:- plus porto. Av de tidigare volymerna är GV 38 slutsåld, medan Minnen från AB Värmlandsflyg 1946 – 1950 och Flygande Loppan i Sverige ännu finns att köpa, och kostar 100 respektive 60:- st plus porto.

KALLELSE TILL HÖSTMÖTE

AFV:s traditionella höstmöte äger rum lördagen den 10 november 1200-1500. Aktuell information om framtiden för Arlanda Flygsamlingar inleder höstmötet, innan årets föredragshållare, Bengt Hermansson, tar till orda. Bengt kommer att berätta om Forced Landing Collection (FLC) i Falkenberg och deras idoga arbete med att återuppbygga en Heinkel He 111H.

En Heinkel He 111H. Foto: Ur Jane's All the World's Aircraft 1943-1944

Detta tyska bombflygplan buklandade den 16 maj 1940 på sjön Sitasjaures is. Besättningen tog sig åter till Norge, medan flygplanet sjönk till botten av sjön. Efter ett antal år drogs vraket upp på land där det blev kvar till 2008. Detta år bärgades flygplanet med hjälp av norska flygvapnet, och transporterades ned till Falkenberg. Mindre delar från andra havererade He 111 från olika haveriplatser i Norge har också bärgats.

Målsättningen är att återuppbygga en komplett Heinkel He 111, av vilka endast två andra exemplar finns kvar, varav ett i Norge. Över 7 000 He 111 tillverkades.

AFV bjuder på kaffe och tillugg. Välkomna!